

упровадження в навчальний процес сучасних комп'ютерних графічно-інформаційних технологій і відповідних інструментальних програмних засобів – графічних редакторів, а також використання методів інтерактивного навчання, що спрямовуються на послідовне формування графічних понять і готовність учнів до застосування їх у професійній діяльності.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Ботвинников А.Д. Научные основы формирования графических знаний, умений и навыков школьников / Ботвинников А.Д., Ломов В.Ф. – М. : Педагогика, 1979. – 255 с.
2. Буряк, В. К. Самостійна робота учнів / В.К. Буряк. – М. : Просвещение, 1984. – 215 с.
3. Демченко О. Дидактична система організації самостійної роботи студентів / О. Демченко // Рідна школа. – 2006. – № 5. – С. 68-70.
4. Ломов В.Ф. Формирование графических знаний и навыков у учащихся / Ломов В.Ф. – М. : Изд. АПН РСФСР, 1959. – 272 с.
5. Сидоренко В.К. Технічне креслення: Пробний підручник для учнів професійно-технічних навчальних закладів / Сидоренко В.К. – Львів : Оріяна-Нова, 2000. – 497 с.

Прокопович Х.

Науковий керівник – доц. Бочар І.Й.

ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ПОЯВИ ПОНЯТТЯ «ТВОРЧІ ЗДІБНОСТІ»

Прискорений темп науково-технічного розвитку та безперервні зміни в усіх сферах людської діяльності є характерними ознаками сучасного соціокультурного прогресу, найголовнішим досягненням якого в усі періоди розвитку вважається, саме творча особистість, адже без неї неможливий був би рух уперед. Творчість в останні десятиліття входить до множини найбільш вживаних слів фахівцями різних галузей. Але, як свідчить практика, використовується воно не завжди коректно. Очевидно, що проблема розвитку творчих здібностей не може бути розв'язана без чіткого розуміння поняття творчості.

Саме тому проблема створення умов для формування і розвитку творчих здібностей є однією з найбільш невідкладних у своєму вирішенні. Так, як потреба суспільства у всебічній творчій активності людини зростає і вимагає розробки діяльної, духовно багаті особистості, здатної творчо розв'язувати різноманітні проблеми, конструктивно працювати у динамічних умовах життя.

Актуальність цього питання цілком очевидна, адже на розвиток творчих здібностей особистості безпосередньо впливає соціальна діяльність та ситуація певного історичного періоду. Оскільки вивчення аспектів взаємозв'язку творчості та історичного часу відкриває нові можливості для аналізу сучасного стану творчих здібностей.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Проблемі формування творчої особистості присвячено значну кількість досліджень. Більшість науковців визначають творчість як системне явище, певну сукупність взаємопов'язаних елементів: творчі здібності, творчий процес, ступінь індивідуального розвитку творчих здібностей, якостей особистості, що забезпечують творчу діяльність, яку можна стимулювати і спрямовувати у певну систему.

У наш час поняття творчість є категорією цілого ряду наук: філософії, психології, педагогіки та ін. Вона визначається як діяльність людини, яка створює нові матеріальні і духовні цінності, що володіють новизною і суспільною значущістю, тобто в результаті творчості створюється щось нове, що до цього ще не існувало. Поняттю «творчість» також можна дати і ширше визначення. Філософи визначають творчість, як необхідну умову розвитку матерії, утворення її нових форм, разом з виникненням яких змінюються і самі форми творчості.

Шляхи розвитку творчих здібностей особистості знаходиться у центрі уваги багатьох сучасних педагогів і психологів (В.Алфімов, В.Андреев, Д.Богоявленська, В.Бутенко, В.Загвязинський, В.Кан-Калик, Н.Кичук, П.Кравчук, О.Кульчицька, В.Моляко, А.Лук, М.Поташник, В.Рибалка, С.Сисоева, Т.Сущенко, Н.Тализіна та ін.).

Об'єктивна потреба у всебічно розвиненій творчій особистості зумовила вибір теми моєї магістерської роботи «Творчий розвиток учнів на уроках виробничого навчання у професійно-технічних навчальних закладах».

Мета статті. З'ясувати суть поняття "творчі здібності" та виявити потребу у постійному розвитку і оновленні шляхів формування творчих здібностей особистості в умовах сучасності та визначити закономірності впливу історичних аспектів на творчий процес.

Виклад основного матеріалу.

Генезис поняття творчості припадає на межу між XIX та XX століттями. Одним із перших авторів дослідження творчості був С. О. Грузенберг. Але навіть він сам не зміг назвати свою теорію науковою. З його ж точки зору це скоріше було зібрання окремих фактів та випадкових емпіричних даних, які були взяті із фізіології нервової системи, невропатології, літератури, мистецтва тощо. Це зібрання доповнювали також окремі уривки автобіографій та самоспостережень відомих на той час творців [4].

Особлива увага до творчої діяльності людини в галузі науки та техніки з'явилась після запуску в жовтні 1957 року першого штучного супутника Землі, а згодом і польоту в квітні 1961 року першого космонавта. Ці практичні здобутки людей стали цінним підтвердженням можливостей їх творчих здібностей, що спонукало до більш активних пошуків, спрямованих на розкриття механізму самої творчості.

Пояснюючи свою позицію з питань творчості, відомий психолог Л.Виготський зазначав, що "творчою ми називаємо таку діяльність, яка створює щось нове, однаково, чи буде це створене творчою діяльністю будь-якою річчю зовнішнього світу або побудовою розуму або почуття, яке живе та виявляється тільки в самій людині. Стверджуючи, що творчість є необхідною умовою існування і все, що виходить за межі рутини і в чому міститься хоч йота нового, зобов'язане своїм походженням творчому процесу людини" [3].

Психолог Я. Пономарьов, який дуже широко трактує поняття "творчі здібності", визначав це поняття як "механізм продуктивного розвитку" і не вважав "новизну" вирішальним критерієм творчості [6].

Український вчений В. Моляко, розкриваючи сутність творчості з позицій психології, зазначає, що "під творчістю розуміють процес створення чогось нового для даного суб'єкта. Тому зрозуміло, що творчість у тій чи іншій формі не є талантом "вибраних", вона доступна кожному. І учень, який засвоює нові знання, розв'язує нову, незнайому задачу, і робітник, який виконує нове технічне завдання, і комбайнер, якому потрібно в процесі збирання урожаю врахувати вологість колосся, напрямок вітру - всі вони займаються творчістю, розв'язують творчі задачі" [5].

Сучасне життя ставить за мету освіти формувати і виховувати творчу особистість, здатну самостійно мислити, генерувати оригінальні ідеї, орієнтуватися на нестандартні рішення. Саме тому поняття творчість є найважливішою складовою професійного успіху.

Щоб діагностувати і систематично формувати творчу особистість у процесі навчання, треба знати її властивості, творчі риси її характеру. Так, як кожна людина має певні творчі здібності, які становлять її творчий потенціал. Учений І. Павлов розподіляв творчі можливості за видом діяльності на логічний, художній та змішаний тип. За класифікацією І. Канта, є геніальні, талановиті, старанні люди; П. Енгельмайер диференціював їх на геніїв, талановитих та рутину. На думку В. Андреева, люди розподіляються на теоретиків, інтуїтивістів-теоретиків, практиків та організаторів [1].

Творчі здібності є сплавом багатьох якостей, то і питання про компоненти творчого потенціалу людини залишається до цих пір відкритим, хоча зараз існує декілька гіпотез, що стосуються цієї проблеми. Багато психологів зв'язують здатності до творчої діяльності, перш за все з особливостями мислення. Зокрема, відомий американський психолог Гілфорд, що займався проблемами людського інтелекту встановив, що творчим особам властиве так зване дивергентне мислення. [2]. Люди, що володіють таким типом мислення, при вирішенні якої-небудь проблеми не концентрують всі свої зусилля на знаходження єдино правильного рішення, а починають шукати рішення по всіх можливих напрямках з тим, щоб розгледіти якомога більше варіантів.

Таким чином, в найзагальнішому вигляді визначення творчих здібностей виглядає так. Творчі здібності – це індивідуальні особливості людини, які визначають успішність виконання нею творчої діяльності різного роду. Звідси виходить, що лише завдяки творчій діяльності людей можливий розвиток науки, техніки, мистецтва, освіти, державності та всього іншого.

Висновки. Творчі здібності людини реалізуються не тільки в предметній діяльності, а й у самому процесі її життя, самореалізації як засобі самоствердження, самовираження та

саморозвитку. Вони мотивовані внутрішньою потребою у творчості та базується на загальній активності. Творчі здібності особистості спрямовані на розкриття характерних особливостей людини і є тим згустком енергії, що стимулює на творчу активність, оскільки, саме процес творчості призводить до створення нового, суспільно вагомого. Адже суспільство розвивається завдяки розвитку кожної окремої особистості.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Андреев В. И. Педагогика творческого саморазвития. Инновационный курс / В. И. Андреев. – Казань, 1998. – 317 с. – (Казанский гос. ун-т.).
2. Гилфорд Д. П. Три стороны интеллекта / Д. П. Гилфорд. – М. : Прогресс, 1965. – 335 с. – (Психология мышления).
3. Гнатко М. М. Психологічна діагностика обдарованості: [метод. реком.] / М. М. Гнатко – Луцьк: ВВ МАНУ, 1996. – 45–47 с.
4. Грузенберг С. О. Психология творчества / С. О. Грузенберг - Минск, 1923. – 38 –39 с.
5. Платонов К.К. Проблемы способностей / К.К. Платонов — М. : Наука, 1972. — 310 с.
6. Рагозіна В. В. Теоретичний аспект проблеми творчих здібностей : [збірник доповідей науково-практичної конференції] / В. В. Рагозіна – Вінниця : Універсум-Вінниця, 1998. – 127–132 с.

Рижук С.

Науковий керівник – доц. Павх С. П.

ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК САМОСТІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ ВПУ ПРИ ВИКОРИСТАНІ РОБОЧОГО ЗОШИТА

Актуальність дослідження. Педагогічна практика свідчить про те, що тільки знання, отримані самостійною працею, роблять учня здатним творчо вирішувати професійні та морально-етичні проблеми. Мабуть, саме тому найбільш важливою й обов'язковою умовою розвитку творчого потенціалу в учнів є високий ступінь їх самостійності в навчальному процесі. Розвиток ідеї про самостійність в навчанні висвітлюються у висловлюваннях Франсуа Рабле, Мішеля Монтеня, Томаса Мора, Я.А. Коменського, Ж.Ж. Руссо, І.Г. Песталоцці та ін.

Особливої актуальності набуває зараз проблема формування самостійності учнів, спроможності отримувати, аналізувати інформацію та приймати оптимальні рішення, використовувати в практичній діяльності нові інформаційні технології. Якщо раніше навчання ставило за мету здобути певну кількість знань, умінь і навичок, то зараз це не головне. На перше місце виступає не здобуття суми знань, а вміння знайти потрібну інформацію та практично її використовувати.

Одне з основних завдань сучасної освіти — навчити учнів самостійно працювати, оскільки темпи надходження наукової інформації зросли і практично кожній людині, яка хоче мати роботу та продуктивно працювати, необхідно увесь час оновлювати свої знання, а то й переучуватись, а це можливо лише за наявності в неї умінь і навичок самостійної роботи.

Мета статті полягає у висвітленні особливостей формування навичок самостійної діяльності учнів ВПУ при використанні робочого зошита.

Виклад основного матеріалу. Самостійна робота учнів - це форма організації їх навчальної діяльності, що здійснюється під прямим або непрямым керівництвом викладача, в ході якої учні переважно або повністю самостійно виконують різного виду завдання з метою розвитку знань, умінь, навичок та особистих якостей [1].

Самостійна діяльність учня розуміється як умотивовані й усвідомлені самостійні дії учня, що завершуються певним результатом. Однак ця діяльність передбачає керування зі сторони вчителя (як суб'єкта навчально-виховного процесу) діяльністю учня (як об'єкта), управління цим процесом, а саме: спрямування (пояснення мотиву, цілі діяльності), проектування (план, структура дослідження тощо), підтримки (навідні запитання, коригування, виправлення, уточнення тощо).

Сучасна дослідниця І.С. Зоренко вважає самостійною такою навчально-пізнавальною діяльністю учнів, яка детермінується цілями, усвідомленими учнями, визначеними мотивами й реалізується за допомогою самостійних дій, які вимагають розумових, вольових чи фізичних зусиль, і завершуються конкретними результатами [2].